

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о процени утицаја на животну средину је члан 97. тачка 9) Устава Републике Србије, и по коме, Република Србија уређује и обезбеђује одрживи развој; систем заштите и унапређења животне средине; заштиту и унапређивање биљног и животињског света; производњу, промет и превоз оружја, отровних, запаљивих, експлозивних, радиоактивних и других опасних материја.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗМЕНУ ЗАКОНА

Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/04), ступио је на снагу 28.12.2004. године. Законом су уређена питања која се односе на поступак доношења и спровођења одлука које се односе на утврђивање директних и индиректних утицаја на животну средину планираних пројеката, а све у циљу праћења, спречавања, ублажавања, и ограничавање неповољних утицаја на животну средину и здравље људи.

Законом о процени утицаја на животну средину утврђено је да су предмет процене утицаја пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката, односно постројења и опреме који могу имати значајан утицај на животну средину. Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе.

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра и друге пројекте у складу са посебним прописом којим се уређују листе пројеката за које се врши процена утицаја.

Циљ процене утицаја је утврђивање, описивање и вредновање могућих непосредних и посредних утицаја планираног пројекта на:

- живот и здравље људи, флору и фауну
- земљиште, воде, ваздух, климу и пејзаж
- материјална и културна добра

узајамно деловање наведених чинилаца

Процена утицаја је превентивна мера заштите животне средине заснована на:

- изради студије о процени утицаја на животну средину
- консултовању свих заинтересованих лица, уз широко учешће јавности (чија права су уређена у складу са захтевима Архуске конвенције)
- анализи алтернативних решења са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји на одређеног пројекта на животну средину
- утврђивању и предлагању мера којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити, имајући у виду изводљивост и економску прихватљивост пројекта под тим условима.

Разлог за измене и допуне закона је квалитетније уређење система процене утицаја на животну средину уз неопходност да се квалитетније уреде улоге различитих актера у поступку процене, њихова права и обавезе, као и њихови међусобни односи, али и да се обезбеди јаснији и препознатљивији инструмент преко кога су транспоновани захтеви Европске уније. Наиме, изменама закона ће се прецизније дефинисати улога подносиоца захтева, у смислу њихове легитимације пред надлежним органом, као и веза са институцијама које се старају о спровођењу прописа из области планирања простора, урбанизма и изградње објеката.

Прецизније дефинисање одређених одредаба постојећег закона, омогућавају надлежном органу ефикаснији рад у смислу доношења правремених одлука у духу регулативе из области процене утицаја на животну средину, а што ће на крају резултирати осетним скраћењем

периода до добијања сагласности на студије о процени утицаја на животну средину – одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину у склопу одлуке којом се носиоцу пројекта утврђује обавеза израде студије, истовремено формирање техничке комисије за прегледање студије по њеном достављању надлежном органу са организовањем јавног увида у садржај исте, итд.

Изменама закона се постиже скраћење временског рока трајања процедуре са постојећих 270 дана на планираних 108, изузимајући жалбени рок, за који се предвиђа поступање по закону о управном поступку. Ово скраћење се односи на пројекте са обе листе из Уредбе, обзиром да се планира одређивање обима и садржаја у решењу којим се носиоцу пројекта налаже израда студије о процени утицаја.

Такође, планирано је да се по пријему захтева за издавање сагласности на студију о процени утицаја, истовремено формира од стране надлежног органа техничка комисија за прегледање студије, што такође доприноси убрзању процедуре, узевши у обзир одредбе постојећег закона које налажу формирање техничке комисије тек по одржавању јавног увида и јавне презентације.

Прецизирање везе са прописима из домена урбанизма и грађевине - ко може да се легитимише као подносилац захтева у процедури процене утицаја на животну средину, где ће предмет процедуре бити само пројекти за које се прибавља одобрење за изградњу код надлежног органа за питање урбанизма и грађевине. Када се ради о затеченом стању, предмет такве процедуре могу бити само пројекти за које се спроводи легализација у складу са прописима из области планирања и изградње.

Даје се могућност надлежном органу да кроз решење о ослобађању од израде студије о процени утицаја, одреди минималне мере заштите животне средине. Овим би се избегла могућност да се због 2-3 мере заштите животне средине, налаже израда студије о процени утицаја и на тај начин повећају трошкови поступка и драстично продужи временски рок до коначног завршетка процедуре.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона о изменама и допунама Закона о процени утицаја на животну средину предвиђено је да се у члану 2. став 1. тачка 3) после речи: „окружењу” додаје се запета и речи: „односно лице које планира да обавља или обавља делатност из области која је предмет процене утицаја на животну средину”. Овим се на јаснији начин прецизира ко има право да подноси захтеве за пројекте који су предмет процедуре процене утицаја на животну средину, тачније тежи се ка томе да исто правно лице које подноси захтев за добијање одобрења за изградњу, реконструкцију, легализацију, подноси захтев пред надлежним органом за спровођење процедуре процене утицаја на животну средину

У члану 3. постојећег закона извршене су измене којима се прецизније утврђује предмет процене утицаја и јасније утврђују области за које се врши процена утицаја.

У члану 8. извршене су измене којима се прецизира садржај захтева о потреби процене утицаја, документација која се подноси уз захтев за одлучивање о потреби процене утицаја, као и примена изузетака.

У члану 10. утврђују се нови рокови који доприносе скраћивању процедуре и утврђује да се одлуком којом утврђује да је потребна процена утицаја пројекта на животну средину надлежни орган одређује и обим и садржај студије о процени утицаја, а одлуком којом утврђује да није потребна процена утицаја пројекта на животну средину надлежни орган може утврдити минималне услове заштите животне средине, у складу са посебним прописима.

У члану 12. прецизира се садржина захтева за утврђивање обима и садржаја студије о процени утицаја, као и документација која се подноси уз овај захтев, а чланом 14. се скраћују рокови за поступање по захтеву.

У члану 16. прецизира се шта се подноси од документације уз захтев за издавање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину, тако да је изменама закона предвиђено да се подносе три примерка студије у писаном и електронском облику као и одлука надлежног органа из претходне фазе поступка.

У члану 22. се прецизира обавеза надлежног органа да у року од десет дана од дана пријема захтева за сагласност образује техничку комисију за оцену студије о процени утицаја, док је по новом предложеном члану 22а, надлежни орган у обавези да достави студију о процени утицаја техничкој комисији у року од три дана од дана њеног образовања, а по завршеном јавном увиду односно јавној презентацији и јавној расправи, надлежни орган у року од три дана би требао да достави техничкој комисији извештај са систематизованим прегледом мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности.

У члану 23. дефинише се колико пута техничка може захтевати измене и допуне студије о процени утицаја, што значи да надлежни орган на предлог техничке комисије може одобрити највише један додатни рок за измене и допуне студије о процени утицаја.

У члану 28. где се обрађује ажурирање студије о процени утицаја, тачније, у којим ситуацијама се употребљава тај институт, што значи да ако у току изградње односно извођења пројекта носилац пројекта мора да одступи од документације на основу које је израђена студија о процени утицаја, дужан је врши усклађивање са новонасталим стањем и спроведе нову процедуру процене утицаја у складу са тим.

Изменама члана 30. ће се прецизирати садржина захтева за одлучивање о потреби процене утицаја затеченог стања за пројекте из члана 4. став 1. тачка 2) овог закона и захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину (у даљем тексту: студија затеченог стања) за пројекте из члана 4. став 1. тачка 1) овог закона, на начин да ће се подносити и: копија пријаве објекта изграђеног без одобрења за изградњу и обавештење о могућностима усклађивања објекта са урбанистичким планом, односно о условима за издавање одобрења за изградњу; извод из пројекта изведеног објекта; извештај овлашћене организације са подацима о емисијама и извештај о резултатима мерења и испитивања чинилаца животне средине на које пројекат утиче који нису старији од шест месеци; графички приказ микро и макро локације.

У члану 31. су прецизирати услови за лице које ће вршити технички преглед пројеката са аспекта заштите животне средине односно испуњеност услова из одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја на животну средину. Предлог је да то лице може бити запослено или постављено у надлежном органу односно у другом органу и организацији или независни стручњак који испуњава услове за учешће у раду техничке комисије из члана 22. овог закона.

У члану 33. додат је нови став којим се даје овлашћење министру надлежном за послове заштите животне средине да утврди висину трошкова рада техничке комисије, имајући у виду да су се у пракси јављали проблеми у примени ове одредбе.

У члану 42. ће се извршити измена у смислу да ће се повећати износ новчане казне за носиоца пројекта, тако да ће бити у распону од 10.000 до 50.000 динара.

IV. СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Измена закона неће изазвати повећање трошкова у буџету Републике Србије, јер највећи део послова у процедури њене измене обавља Министарство животне средине и просторног планирања сагласно пословима утврђеним Законом о министарствима, као и у складу са надлежностима утврђеним у Закону о процени утицаја на животну средину, преко постојећих запослених.